

# ICO NEWS

Publicació interna de l'Institut Català d'Oncologia

número especial

2005

## ICO especial fundació Presentació de la Fundació Institut Català d'Oncologia

L'especial **ICO NEWS** d'aquest mes de juliol té com a finalitat donar a conèixer la creació i posada en marxa de la *Fundació Institut Català d'Oncologia*. Una entitat sense ànim de lucre que té com a objectiu principal millorar la qualitat de vida dels malalts de càncer i dels seus familiars, col·laborant i donant suport en totes aquelles activitats relacionades amb el càncer.

Es tracta d'una fundació privada creada per part de l'Institut Català d'Oncologia, que neix amb la voluntat de ser un complement per treballar en aquelles àrees d'actuació que queden fora del finançament de l'ICO. La Fundació pot arribar a tenir un màxim de 15 patrons, dels quals són constituents 3 per part de l'Institut Català d'Oncologia i uns altres 3 designats pels Ajuntaments de Badalona, Girona i l'Hospitalet de l'Obregat.

Amb la creació de la Fundació Institut Català d'Oncologia es permet complementar i potenciar la gestió, la pràctica i el desenvolupament d'una sèrie d'activitats a l'Institut Català d'Oncologia, en àmbits com el suport a malalts i familiars, la formació i el voluntariat. La Fundació no desenvolupa la seva tasca en temes d'investigació i recerca del càncer.

### Activitats principals de la Fundació Institut Català d'Oncologia

**Difusió d'informació sobre el càncer:** Recolzar i promoure campanyes de sensibilització a la població sobre mesures saludables i preventives contra el càncer. La Fundació pot elaborar, editar i difondre estudis i propostes relatius a l'oncologia.

La Fundació té com a objectiu col·laborar en totes aquelles activitats relacionades amb el càncer.

**Organització del voluntariat:** Coordinació i formació del voluntariat vinculat als centres de l'ICO. La Fundació pretén donar cobertura a les activitats i tasques de suport que desenvolupa l'equip de voluntariat.

**Gestió i promoció de la formació:** per tal d'ampliar i fer avançar els coneixements sobre càncer i els seus tractaments. A través de l'organització de cursos, seminaris, jornades, fóruns i congressos per a col·lectius relacionats amb l'oncologia; així com fer difusió de materials elaborats o recopilats per la Fundació.

**Desenvolupament de teràpies de suport:** adreçades als malalts de càncer i als seus familiars, per tal de cobrir al màxim les necessitats que puguin aparèixer en el tractament del càncer. Es tracta d'un suport físic i psicològic a través de diferents disciplines com la dansa, l'art, l'expressió corporal i altres ja desenvolupades en institucions similars a la nostra.



### Participació, Finançament i Gestió de la Fundació

El finançament de la Fundació Institut Català d'Oncologia és a través de l'aportació de recursos de caràcter privat. La participació i aportació econòmica es realitza a través de socis i sòcies del Cercle d'Amics de la Fundació, ajuts promocionals, suport al voluntariat, col·laboracions per a beques, aportacions puntuals, subscripcions al butlletí i venda de productes.

La Fundació ICO gestiona els ajuts atorgats per entitats públiques o privades, pel Consell de Protectors i el Patronat. Un dels objectius és col·laborar amb entitats que persegueixin la consecució d'objectius similars als de la Fundació i aconseguir la seva adhesió i suport econòmic.

### Passos per a la posada en marxa de la Fundació

En aquests moments, està aprovada la creació i els estatuts de la Fundació Institut Català d'Oncologia per part del Govern de la Generalitat de Catalunya.

A juliol de 2005, està pendent la formalització del Patronat de la Fundació, i s'inicia la campanya de divulgació, dins de l'Institut Català d'Oncologia, per tal de presentar i donar a conèixer la creació de la Fundació entre el personal i professionals de la institució. La campanya de divulgació inclou la creació d'un fulletó informatiu on es difonen els àmbits de desenvolupament de la Fundació i la forma de participar-hi. També s'han creat uns braçalets, de color taronja, per tal de recaptar fons per dur a terme la seva tasca i, al mateix temps, divulgar el coneixement de la Fundació Institut Català d'Oncologia.



fundació Institut Català d'Oncologia

Logotip de la Fundació Institut Català d'Oncologia

# ICO especial fundació

## Voluntariat

El voluntariat és el conjunt de persones que dediquen una part del seu temps lliure a realitzar una acció al servei dels altres o de la comunitat en general, sense esperar res a canvi.

El voluntari, doncs, és una persona sensibilitzada per la realitat que l'envolta que decideix intentar millorar-la, i això fer-ho de manera altruïsta, amb l'única satisfacció de saber que s'està fent un servei a unes persones que ho necessiten o a la societat en general. El voluntari és, doncs, una persona que troba sentit a la seva acció en fer renéixer la solidaritat a través d'un servei sense ànim de lucre, participatiu, associatiu, compromès.

L'Equip de Voluntariat de la Fundació Institut Català d'Oncologia porta a terme tot un seguit de tasques de suport als pacients per tal de millorar la seva estada als centres de l'Institut Català d'Oncologia. La seva acció ha de complementar la tasca dels professionals i/o familiars quan aquests ho creguin oportú, o quan el mateix pacient ho sol·liciti, sempre amb el consentiment previ de tots ells i dins d'una actuació global i coordinada pel personal responsable de l'equip de voluntaris.

Actualment l'equip de voluntaris que presten el seu servei a l'ICO-Hospital Duran i Reynals està format per 15 persones, desenvolupant la seva tasca sobretot al torn de matí a les diferents unitats d'hospitalització.

### Funcions de l'equip de Voluntariat

**Informació i assessorament** al pacient i/o família sobre el context i funcionament hospitalari, és a dir, complementar i clarificar la informació donada a través de les guies del pacient.

**Ajudar els pacients o família** de forma cordial i eficaç sense discriminacions.

**Suplències familiars a l'hospital:** companyia, ajudar a menjar, anar a comprar alguna cosa que necessitin, acompanyar-los a fer alguna prova o un tractament concret, si cal, acompanyar-los en petits passeigs per la mateixa unitat o per fora d'ella, sempre i que el personal d'infermera ho cregui convenient i amb la seva autorització prèvia.

**Suport a la família:** a vegades són els mateixos familiars els que necessiten consol i companyia davant el diagnòstic de la malaltia de la persona estimada i el seu pronòstic. El voluntari, en aquests casos, acompanyarà i escoltarà el familiar, i canalitzarà les preguntes que li facin cap als professionals de l'equip assistencial que puguin donar-li les respostes.

**Donar a conèixer** l'existència de la biblioteca del pacient per a ús dels pacients i familiars, portant el control de la prestació dels llibres.

**Activitats d'entreteniment .**



### Activitats d'entreteniment

**Taller de Manualitats:** l'octubre de 2004 es va iniciar un taller de manualitats per a malalts ingressats, conduït per una voluntària especialitzada en treballs manuals. Es fa un dia a la setmana i en horari de tarda.

Després de gairebé un any de funcionament, valorem aquesta activitat com a molt positiva, donat que ha estat un espai d'entreteniment en què s'han realitzat, amb diferents materials, diversos elements de decoració que cada un dels participants seleccionaven per a la seva elaboració. A tall d'exemple, als voltants de Nadal es van elaborar elements decoratius relacionats amb aquestes festes, bases per a espelmes, garlandes per als arbres de Nadal, etc. Per Carnaval es van fer antifacs. Per Sant Jordi punts de llibre amb sorres de color, així com imants, petits penjolls mòbils, etc.

Els malalts, com algun dels seus acompanyants, han participat d'aquesta activitat. Alguns d'ells han estat repetidors de l'experiència, així doncs després de 7 mesos de posada en funcionament d'aquesta activitat, la participació ha estat de 150 malalts i 40 acompanyants/familiars, el que fa una mitjana de 7 participants per sessió.

Dues dates asstenyalades per a l'equip de voluntariat són la Diada de Sant Jordi i Nadal, celebracions que tot l'equip prepara amb molta il·lusió per aportar, a les persones que estan ingressades al centre, un petit present amb un gran significat.



Dibuix realitzat pel Sr. A. Pérez, espòs d'una malalta del centre, que ha estat donat a l'Equip de Voluntariat.



# ICO especial fundació

## Formació

Treballar per reduir l'impacte del càncer a Catalunya, que és la missió de l'ICO; comporta desenvolupar diverses línies estratègiques d'actuació entre les quals hi ha la d'integrar la formació avançada en oncologia en la seva acció institucional, marcant-se com a objectiu liderar la formació en oncologia a Catalunya i consolidar les activitats desenvolupades fins ara. D'altra banda, la formació ha de ser un dels eixos de la capacitat estratègica dels professionals, per desenvolupar les habilitats necessàries cap a una atenció d'excel·lència.

El novembre del 2001, es considera necessari donar un impuls a les línies de treball relacionades amb la docència i la formació a través de la configuració de la formació com un procés diferenciat i amb la suficient entitat per ser considerat un procés clau a l'hora de definir el mapa de processos de l'ICO i la constitució de la Unitat de Formació com una estructura estable, que disposi dels recursos humans i materials necessaris per integrar i coordinar i gestionar les diferents propostes de docència i formació que s'impulsin des de l'Institut.

### La seva missió

**General:** determinar la formació i la docència com un instrument eficaç per la lluita contra el càncer a Catalunya, i que l'ICO sigui un centre d'aprenentatge i formació en l'àmbit oncològic.

**Des de la perspectiva de la docència:** Gestionar les activitats docents que s'impulsin des de l'ICO d'acord amb les línies de docència que s'estableixin estratègicament.

Col·laborar amb els impulsors d'activitats docents per tal que aquests disposin del suport logístic necessari per al seu desenvolupament.

Definir els objectius, planificar i gestionar les activitats docents. Gestionar els recursos disponibles, determinant els procediments i els nivells de qualitat de les actuacions docents que garanteixin la seva competitivitat i el seu autofinançament.

**Des de la perspectiva d'aula virtual:** Establir les relacions amb entitats acreditades que donin suport a la constitució d'una aula virtual per a l'àmbit oncològic.

Col·laborar en la definició d'un model d'aula virtual.

El 2005, amb la creació de la Fundació de l'Institut Català d'Oncologia, la Unitat de Formació passa a pertànyer a la Fundació aportant tota la seva activitat formativa, tant la seva activitat habitual i majoritària de gestió i suport de la formació externa com la formació virtual en el programa e-oncologia. El Servei d'Epidemiologia i Registre del Càncer i la Unitat de Formació de l'ICO estan duent a terme, juntament amb la Universitat Oberta de Catalunya, el desenvolupament d'un programa educatiu d'e-learning anomenat e-oncologia dedicat exclusivament a l'ensenyament de l'oncologia en idioma espanyol. Per al desenvolupament d'aquesta iniciativa es compta amb la participació de col·laboradors de prestigi com són la Universitat de Montpel·lier, la Universitat de Firenze, la Universitat de Valparaíso, la Universitat de Mèxic, l'Institut Gustave Roussy, l'Agència Internacional d'Investigació contra el Càncer i una xarxa creixent d'institucions posicionades en l'àmbit educatiu.

El seu principal objectiu és crear espais virtuals d'aprenentatge relacionats amb el càncer tant per a especialistes en formació o en actiu com per a professionals no especialitzats.

El programa e-oncologia que s'està preparant i treballant és:

- Epidemiologia del càncer
- Control del dolor i símptomes en càncer
- Curs bàsic en cures paliatives
- Biostatística per a oncòlegs
- Càncer de cèrvix
- Infermeria oncològica
- Càncer de pròstata
- Tècnics en radioteràpia

Amb la vinculació de la Formació dins de la Fundació de l'Institut Català d'Oncologia esperem que ens ajudi a millorar les nostres infraestructures (aules presencials, aula virtual, espais...) difícils de finançar amb els recursos amb què comptem actualment, i tanmateix serveixi per engegar altres programes de nova creació.

El Programa de Formació externa per al proper curs és el següent:

MÀSTER EN CURES PAL·LIATIVES  
(2006-2007) Cinquena edició

POSTGRAU MULTIDISCIPLINARI EN CURES PAL·LIATIVES  
(2005-2006) Segona edició

POSTGRAU D'ATENCIÓ SOCIOFAMILIAR EN L'ÀMBIT SOCISANITARI  
(2005-2006) Primera edició

POSTGRAU EN INFERMERIA ONCOLÒGICA  
(2005-2006) Desena edició

CURS MANEIG DE L'EQUIP MULTIDISCIPLINARI

CURS DE TRASTORNS DE L'ESTAT D'ÀNIM I DIFICULTATS D'ADAPTACIÓ EN EL PACIENT AVANÇAT

CURS DE MANEIG DEL MALAIT ONCOLÒGIC EN LLITAT

I ALTRES



# ICO especial fundació

## Teràpies de suport

Per tal de cobrir les necessitats dels malalts i familiars que puguin aparèixer en el tractament del càncer a l'Institut Català d'Oncologia, es desenvolupen diferents tècniques de suport que permeten millorar la qualitat de vida dels pacients i els seus familiars. Les tècniques de suport inclouen activitats com l'Arteràpia o la Dansa Moviment Teràpia.

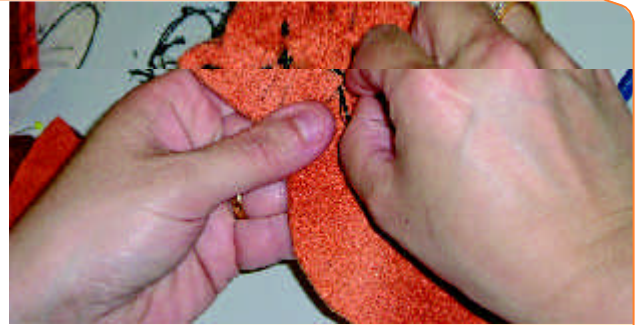
### L'arteràpia

L'Arteràpia és una professió d'àmbit assistencial que utilitza els mitjans artístics per acompanyar el pacient durant la seva estada a l'Hospital.

Són sessions que es realitzen dos cops per setmana a l'Hospital Duran i Reynals, com a teràpia complementària als tractaments mèdics, a càrrec de Francesca Piñol, col.laboradora de l'ICO i màster en Arteràpia.

En una sessió d'Arteràpia es disposa de diferents tipus de material plàstic i artístic, com pot ser plastilina, colors, papers, fil o fusta, i a partir de tots aquests elements, el pacient crea un dibuix o s'expressa creativament. Després, s'analitza què s'ha creat, de manera individual o en grup. Es tracta d'una alternativa a la paraula com a mitjà de comunicació i expressió. "A partir de crear amb les mans, cadascú expressa la situació que està vivint, i és més difícil enganyar. Hi ha gent que li costa expressar els seus sentiments i a través de l'art és molt més fàcil" explica Francesca Piñol, màster en Arteràpia. L'obra creada és el suport a través del qual el pacient s'expressa. L'Arteràpia aporta tranquil·litat, relaxació, més concentració, i permet deixar de pensar en la malaltia. L'objectiu principal de l'Arteràpia és "augmentar l'autoconfiança durant la malaltia, perquè a través de l'art els pacients se senten més segurs i més actius, i els dona benestar", comenta Francesca Piñol.

A l'Hospital Duran i Reynals es fan sessions en grup d'Arteràpia els dimarts de 2/1 de 6 a les 7 de la tarda. Es tracta de sessions confidencials, i també poden ser de forma individual. Francesca Piñol ha destacat que "ja fa dos anys que es fan aquestes pràctiques a l'ICO i crec que s'hauria d'estendre a molts altres centres. A Espanya és una teràpia molt nova, però fa anys que funciona a Anglaterra, Noruega o Nova York."



### Dansa moviment teràpia:

La Dansa Moviment Teràpia és l'ús psicoterapèutic del moviment i la dansa a través del qual la persona participa d'un procés d'integració emocional, cognitiu, físic i social. Aquesta disciplina va destinada a promoure la salut, coneixent la malaltia i la seva recuperació. Els principals beneficis són:

Millora de la mobilitat i la tensió muscular.

Autoconeixement, autoconfiança i comunicació dels sentiments.

Ajuda a desenvolupar i millorar la imatge corporal.

Motivació a la millora de la malaltia, autoacceptació i autoestima.

Reducció de l'estrès, ansietat, depressió i por.

Augmenta el sentiment de benestar, distreu de mals pensaments i gestiona la confusió de la malaltia.

La Dansa Moviment Teràpia es porta a terme en grups de 6 a 8 persones, en un espai privat i amb una estricta confidencialitat. En les sessions s'utilitzen materials de suport (matalàs, pilotes, etc.) així com música i/o ritme. La participació a les sessions de Dansa Moviment Teràpia sempre estan sota control dels metges, en funció de la idoneïtat i estat de la malaltia.



### Com posar-se en contacte:

**Ubicació:** Planta 3a Edifici General Hospital Duran i Reynals  
Av. Gran Via s/n  
08907 L'Hospitalet de Llobregat

**Telèfon:** 93 260 74 75

**E-mail:** [fundació@iconcologia.net](mailto:fundació@iconcologia.net)

**Web:** [www.fundacio.iconcologia.net](http://www.fundacio.iconcologia.net)

**Contacte:** Sr. Lluís Enric Florensa (secretari)

Pots començar a col·laborar adquirint un braçalet de la fundació

